

komme „erholdes“ af Kommunerne ved Statens Hjælp, saaledes at Staten betalte Købesummen for Jorden og Omkostningerne ved Bygningernes Opførelse m. v. Af den Sum, Statskassen i Henhold hertil fik til gode hos Kommunen, og for hvilken der skulde gives 1ste Prioritets Panteret i Ejendommen, skulde Kommunen svare $2\frac{1}{2}$ pCt. årlig i Rente, hvoraf Statskassen dog kun fik $2\frac{1}{4}$ pCt., medens Resten skulde anbringes under Kommunens Ansvar i et rentebærende Fønd, hvis Formaal skulde være dels at lette Overgangen til Selveje, dels at dække mulige Tab for Stat og Kommune.

Den Landarbejder, som fik en Huslod overdragen, skulde svare en årlig Afgift af $2\frac{1}{2}$ pCt. af den Sum, der af Staten var udlånt i Ejendommen. Idet man gik ud fra, at Staten selv kunde laane Pengene til $3\frac{1}{4}$ pCt., var der saaledes forudsat et Rente- tab for Staten af 1 pCt. af det udlånte Beløb, hvilket, naar Forslaget, der forudsatte en årlig Udgift af 4 Millioner Kr. i 5 Aar, var fuldt gennemført, vilde svare til en årlig Udgift af indtil 200,000 Kr. Endelig var der i Forslaget „aabnet Brugeren Udgang til at erhverve Stedet til Gje ved at udbetale $\frac{1}{8}$ af Statens Tilgodehavende, medens der af Restgælden skulde svares $2\frac{2}{3}$ pCt. årlig, hvoraf $2\frac{1}{4}$ pCt. af den til enhver Tid skyldige Kapital betragtes som Rente, og Resten som Afdrag“.

Udvalgets Flertal foreslaar i Overensstemmelse med ovenomtalte Plan en årlig Udgift for Statskassen af 4 Millioner Kr. (Et Mindretal foreslaar 5 Millioner Kr.) Men idet Lovforslaget i sin Helhed efter Udvalgets Mening maa betragtes som et Forsøg, der, hvis det virkelig skal føre til en Forbedring af Landarbejdernes Naar, ogsaa maa fortsættes ud over det Tidrum, der er fastsat i Lovforslaget — selvfølgelig med de Ændringer, som Erfaringen maatte tilraade —, vil det ogsaa i Fremtiden kræve betydelige Ofre fra Statens Side, og man har derfor ikke ønsket at stille større Krav til Statskassen end nødvendigt, for at Sagens Gennemførelse kan faa praktisk Betydning. Efter det foran anførte Forslag vil et Husmandsbrug,

hvertil der af Statskassen udlånes 3,600 Kr., give et årligt Rentetab af 1 pCt. af hele Beløbet eller 36 Kr., et lignende Brug efter Landbokommisssionens endelige Forslag $3\frac{1}{2}$ pCt. af 600 Kr., eller 19 Kr. 50 Ore og efter Udvalgets Ændringsforslag (Nr. 28) $\frac{1}{4}$ pCt. af 3,200 Kr. og $3\frac{1}{4}$ af 400 Kr. eller 21 Kr. Naar Loven efter 5 Aars Forløb er gennemført, vilde Statens årlige Rentetab efter det førstnævnte Forslag, som tidligere anført være 200,000 Kr., efter Kommisssionens endelige Forslag ca. 103,000 Kr. og efter Udvalgets Forslag omtrent 117,000 Kr. Men medens dette Tab i første Tilfælde vilde være stedsbevarende og efter Landbokommisssionens Forslag under almindelige Forhold vilde forblive uforandret i 60 Aar, saa vil Statens Rentetab derimod efter Udvalgets Forslag hvert Aar blive mindre, efterhaanden som Summen afdrages.

Medens Lovforslaget forudsætter, at en Landarbejder, for at komme i Besiddelse af Jord paa de i denne Lov indeholdte Bilskaar, skal være i Besiddelse af $\frac{1}{8}$ af Ejendommens Laanebærdi, er Udvalget enig om i Overensstemmelse med Landbokommisssionens Flertal at foreslaa dette Beløb nedsat til $\frac{1}{10}$, idet vi ligesom Landbokommisssionens Flertal mener, at, saafremt man fordrer, „at Landarbejderen selv skal møde med 7 à 800 Kr., vil man udelukke en stor Mængde Landarbejdere fra at komme i Betragtning, og det netop dem, der mest trænge til at hjælpes, særlig de gifte Landarbejdere, der kun hderst sjældent vilde kunne præstere denne Kapital“. — „Skal Staten bringe et Offer, maa det være for at hjælpe den, der fortjener at hjælpes uden at kunne hjælpe sig selv.“

Til § 3 Litra b. har Udvalget stillet Forslag om at sætte den højeste Aldersgrænse op fra 45 til 50 Aar, og ved at indstøde „som Regel“ gjort det muligt endog at gaa højere op, idet man finder det ønskeligt, at denne Udgang ikke affæres ældre Arbejdere, der have gjort sig fortjente til at nyde godt af de Begunstigelser, som Loven byder.

Ændringsforslagene under Nr. 8 og 9 tilfalte at stille Landets magre Egne under lige